

Lieta C-857/19**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 26. novembris

Iesniedzējtiesa:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovākija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 12. novembris

Prasītāja:

Slovak Telekom, a.s.

Atbildētāja:

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky [Slovākijas Republikas Augstākā tiesa]

LĒMUMS

Najvyšší súd Slovenskej republiky kā kasācijas tiesa lietā, kuru ir ierosinājusī prasītāja **Slovak Telekom, a.s.**, [...] ar reģistrētu biroju Bratislavā, [...] [juridiskā adrese] [...] pret atbildētāju **Protimonopolný úrad Slovenskej republiky** [Slovākijas Republikas Pretmonopola iestādi], ar reģistrētu biroju Bratislavā, [...] [juridiskā adrese], par **Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky** [Slovākijas Republikas Pretmonopola biroja iestādes padomes] [...] 2009. gada 9. aprīļa lēmuma likumības izvērtēšanu saistībā ar kasācijas sūdzību, ko prasītāja iesniedza par *Krajský súd v Bratislave* [...] [Bratislavas apgabaltiesas] 2017. gada 21. jūnija spriedumu,

nolēma:

atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantam uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālu jautājumu par to, kā interpretēt Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā, 11. panta 6. punkta pirmo teikumu:

Vai frāze “atbrīvo dalībvalstu konkurences iestādes no to kompetences piemērot Līguma 81. un 82. pantu” nozīmē, ka dalībvalstu iestādes tiek atbrīvotas no pilnvarām Līguma 81. un 82. panta piemērošanas jomā?

Vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kura tika pieņemta 2000. gada 7. decembrī Nicā, 50. pants (tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu) attiecas arī uz administratīviem pārkāpumiem, kas izpaužas kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana Līguma par Eiropas Savienības darbību 102. panta izpratnē, par ko Komisija un dalībvalsts iestāde atsevišķi un neatkarīgi viena no otras ir piemērojušas sankcijas, izmantojot savas pilnvaras atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) 11. panta 6. punktam?

Apturēt tiesvedību.

Pamatojums

I. Tiesvedība Augstākajā tiesā

1. *Najvyšší súd Slovenskej republiky* kā kasācijas instances tiesa tiesvedībā [lietas numurs] [...] izskata kasācijas sūdzību, ko ir iesniegusi prasītāja *Slovak Telekom, a.s.* ar reģistrētu biroju Bratislavā, par *Krajský súd v Bratislave* 2017. gada 21. jūnija spriedumu, ar ko apgabaltiesa kā kompetentā administratīvā tiesa noraidīja prasītājas sūdzību par atbildētājas [oriģ. 2. lpp.] 2009. gada 9. aprīļa galīgo lēmumu Nr. [...]. Kasācijas instances tiesa sākumā secināja, ka gan Komisija, gan atbildētāja iestāde paralēli prasītājam piemēroja Līguma 81. pantu (LESD 102. pants) saistībā ar peļņas normas samazināšanas (“margin squeeze”) aizlieguma pārkāpumu laikposmā no 2005. gada 12. augusta līdz 2007. gada 21. decembrim mazumtirdzniecības masu patēriņa fiksēto platjoslas pakalpojumu tirgū un vairumtirdzniecības tirgū ar piekļuvi vietējai atsaistītās piekļuves abonentiņijai.

II. Slovērijas Republikas Pretmonopola iestādes lēmums [...]

2. Ar otrās instances 2009. gada 9. aprīļa lēmumu Nr. [...] Slovērijas Republikas Pretmonopola iestādes padome mainīja pirmajā instancē 2007. gada 21. decembrī atbildētājas pieņemtā apstrīdētā lēmuma 11. punktu tādējādi, ka saskaņā ar *zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky* (Likuma Nr. 136/2001 par konkurences aizsardzību un par grozījumu izdarīšanu Slovērijas Nacionālās padomes likumā Nr. 347/1990 par Slovērijas Republikas ministriju un citu centrālās valsts pārvaldes iestāžu organizāciju) 38. panta 1. punktu kopsakarā ar 2. panta 3. punktu, redakcijā ar grozījumiem, sabiedrībai *Slovak Telekom, a.s.* [...] tika piemērots naudas sods par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (Līguma 82. panta izpratnē), kas norādīts rezolutīvās daļas 1.–8. punktā,

17 453 362,54 EUR (525 800 000 Sk) apmērā, kurš tai bija jāsamaksā 60 dienu laikā pēc datuma, kurā lēmums kļuvis galīgs.

3. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana tika aprakstīta 2009. gada 9. aprīļa lēmuma [...] rezolutīvās daļas 1.–6. punktā tādējādi, ka to veido sabiedrības *Slovak Telekom, a.s.* rīcība mazumtirdzniecības tirgū, [1) piemērojot likmi 30 min. par 0,033 EUR, 2) piemērojot bezmaksas savienojumus, 3) piemērojot produkta “Internets uzņēmumiem Mini” mazumtirdzniecības cenu, 4) piemērojot produkta “Internets ģimenei” mazumtirdzniecības cenu, 5) piemērojot produkta “Biznesa partneris” mazumtirdzniecības cenu], vienlaikus piemērojot vairumtirdzniecības likmes par savienojumu pabeigšanu, kas ir peļņas normas samazināšana un dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82. panta a) apakšpunkta un *zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže* [Likuma Nr. 136/2001 par konkurences aizsardzību] 8. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
4. Slovērijas Republikas Pretmonopola iestādes padomes 2009. gada 9. aprīļa lēmuma [...] 297. punktā tika noteikti šādi laikposmi, kurā likuma tika pārkāpts:
 - a) Rezolutīvās daļas 1.–2. punkts – no 2004. gada 15. jūnija, norādītās likmes: likme 30 min./0,033 EUR (1 Sk) līdz lēmuma pieņemšanas datumam, t.i., 3 gadi un 4 mēneši. Rezolutīvās daļas 5. punkts – no 2005. gada 1. marta līdz lēmuma pieņemšanas datumam, t.i., 2 gadi un 9 mēneši. Attiecībā uz bezmaksas savienojumiem (rezolutīvās daļas 2. punkts) iestādes padome, kā minēts iepriekš, citādi noteica pārkāpuma sākumu (iestāde noteica, ka šis datums ir 2005. gada 1. augusts), jo šī likme tika ieviesta tirgū pirmās tarifu programmas ietvaros jau 2004. gada 15. jūnijā. Padomes ieskatā, šis secinājums neietekmē soda paaugstināšanu, jo pirmās instances iestāde esot pareizi novērtējusi, ka runa ir par likmēm, kuras laika ziņā pārklājās ar tarifu programmām, vairākumā gadījumu bezmaksas savienojumu likme aizstāja likmi 30 min./0,033 EUR (1 Sk), bet attiecībā uz pārkāpuma laikposmu tas kopumā tika novērtēts kā vidēji ilgs pārkāpums.
 - b) Rezolutīvās daļas 3. un 4. punkts – runa bija arī par vidēji ilgu pārkāpumu (t.i. par pārkāpumu laikposmā no 1 gada līdz 5 gadiem) attiecībā uz “Internetu uzņēmumiem Mini” (no 2005. gada 1. jūlija līdz lēmuma pieņemšanas datumam) un “Internetu ģimenei” (no 2004. gada 1. augusta līdz lēmuma pieņemšanas datumam).
 - c) Rezolutīvās daļas 6. punkts – no 2002. gada 1. augusta līdz lēmuma pieņemšanas datumam, t.i., ilglaicīgs pārkāpums.
 - d) Rezolutīvās daļas 7. punkts – no 2003. gada 1. janvāra līdz lēmuma pieņemšanas datumam, t.i. vidēji ilgs pārkāpums.

- e) Rezolutīvās daļas 8. punkts – attiecībā uz Interneta iezvanpiekļuves sasaistīšanu ar telefonisku pasūtījumu pakalpojumiem no 2017. gada 1. maija līdz lēmuma pieņemšanas datumam (t.i., ilglaicīgs pārkāpums), attiecībā uz platjoslas piekļuvi Internetam no 2003. gada 1. jūnija līdz lēmuma pieņemšanas datumam (t.i., vidēji ilgs pārkāpums). [orig. 3. lpp.]

III. Eiropas Komisijas lēmums C(2014) 7465

- 5. Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāts ar lēmumu C(2014) 7465 (2014. gada 15. oktobris) (AT.39523 – *Slovak Telekom*) par procedūru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu, tā 1. panta 1. un 2. punktā nolēma, ka uzņēmums, ko veido *Deutsche Telekom AG* un *Slovak Telekom, a.s.*, pieļāva vienotu un turpinātu Līguma 102. panta un EEZ līguma 54. panta pārkāpumu. Šis pārkāpums ilga no 2005. gada 12. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim un ietvēra šādas darbības:
 - a) informācijas par nepieciešamo tīklu atsaistītai piekļuvei vietējai abonentlīnijai nesniegšana alternatīvajiem operatoriem;
 - b) savu pienākumu saistībā ar atsaistītu piekļuvi vietējām abonentlīnijām piemērošanas jomas samazināšana;
 - c) tādu nesaprātīgu nosacījumu noteikšana pamatpiedāvājumā par piekļuvi vietējām abonentlīnijām, kas attiecas uz izvietojumu, kvalifikāciju, prognozēšanu, remontu un bankas garantijām;
 - d) tādu nesaprātīgu likmju izmantošana, kuras tikpat efektīvam konkurentam, kurš izmantoja *ST* vairumtirdzniecības piekļuvi vietējai atsaistītās piekļuves abonentlīnijai, neļāva ilgstoši nodrošināt tāda platjoslas mazumtirdzniecības portfeļa rentabilitāti, kas būtu līdzvērtīgs *ST*.
- 6. Par 1. pantā minēto pārkāpumu Komisija piemēroja šādus naudas sodus:
 - a) naudas sodu 38 838 000 EUR apmērā, kas jāmaksā solidāri *Deutsche Telekom AG* un *Slovak Telekom a.s.*;
 - b) naudas sodu 31 070 000 EUR, kas jāmaksā *Deutsche Telekom AG*.
- 7. No Eiropas Komisijas lēmuma C(2014) 7465 (2014. gada 15. oktobris) (AT.39523 – *Slovak Telekom*) pamatojuma (1507) punkta izriet, ka Eiropas Komisija ir izvērtējusi faktus kā vienotu un turpinātu pārkāpumu, precizējot šī lēmuma 7. un 8. daļā, ka sabiedrība *Slovak Telekom* ir pieļāvusi peļņas normas samazināšanu un atteikusies sniegt piekļuvi savām vietējam abonentlīnijām.
- 8. Saskaņā ar Komisijas pamatojuma (1508) punktu “katrs no šiem pasākumiem pats par sevi ir Līguma 102. panta pārkāpums [”]. Tomēr Komisija konstatē, ka tie kopā veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, jo visu šo pasākumu mērķis (un

iespējamās sekas) ir ierobežot un izkropļot konkurenci Slovēķijas Republikas mazumtirdzniecības masu patēriņa fiksēto platjoslas pakalpojumu tirgū, kā arī aizsargāt *Slovak Telekom* ienākumus un stāvokli platjoslas pakalpojumu masu patēriņa tirgū.

9. Eiropas Komisijas lēmums C (2014) 7465 (2014. gada 15. oktobris) (AT.39523 – *Slovak Telekom*) tika izvērtēts pirmās instances tiesvedībā Eiropas Savienības Vispārējā tiesā lietā T-851/14, *Slovak Telekom* pret Eiropas Komisiju, kā arī Eiropas Savienības Tiesā – apelācijas tiesvedībā lietā C-165/19 P.

IV. Lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu motīvu izklāsts

10. Pamatojoties uz *zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok* (Likums Nr. 162/2015 par administratīvo tiesvedību; turpmāk tekstā – “SSP”) 196. pantu, kasācijas tiesa ar 2019. gada 29. maija lēmumu [...] aicināja tiesvedības puses 15 dienu laikā sniegt apsvērumus par principa *ne bis in idem* ievērošanu attiecībā uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, proti, peļņas normas samazināšanu, Līguma par Eiropas Savienības darbību 102. panta izpratnē, attiecībā uz aplūkojamā laikposma no 2005. gada 12. augusta līdz brīdim, kad Slovēķijas Republikas Pretmonopola iestāde pirmajā instancē pieņēma 2017. gada 21. decembra lēmumu [...], daļu, kas pārklājas **[oriģ. 4. lpp.]**
11. Atbildētāja – Slovēķijas Republikas Pretmonopola iestāde – savā 2019. gada 29. maija nostājā par principa *ne bis in idem* ievērošanu (12., 13. un 14. punkts) norādīja, ka, lai gan abas lietas attiecās uz LESD 102. panta (bijušais EKL 82. pants) pārkāpumu, proti, dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tās ir divas atsevišķas lietas (Eiropas Komisija pēc būtības izvērtēja citu lietu, nevis to, kuru izvērtēja pretmonopola iestāde). No šo abu lēmumu teksta nenoliedzami izrietot, ka pretmonopola iestāde vai iestādes padome un Komisija izvērtēja atšķirīgas preces. Iestāde esot izvērtējusi preces mazumtirdzniecības līmenī, savukārt Eiropas Komisija – vairumtirdzniecības līmenī. Katrā ziņā runa neesot par identiskām lietām un šī iemesla dēļ nekādā gadījumā šīs lietas pat nevar pārklāties pēc būtības, tādējādi aplūkojamā gadījumā neesot pārkāpts princips *ne bis in idem*.
12. Atbildētājas iestādes ieskatā, iestādes padomes lēmumā tāpat nevarēja tikt pārkāpts princips *ne bis in idem*, ņemot vērā iepriekš minēto, bet galvenokārt ņemot vērā laikposmu, jo pretmonopola iestāde vai iestādes padome pieņēma lēmumu 2009. gadā, t.i., 5 gadus pirms Komisijas lēmuma pieņemšanas. Tomēr šaubu gadījumā tas galvenokārt būtu jautājums Eiropas Savienības Vispārējai tiesai saistībā ar Komisijas lēmumu, tomēr tā to nav konstatējusi.
13. 2019. gada 14. jūnija nostājā prasītāja norādīja, ka abas sankcijas tika piemērotas par procedūru, kuras mērķis, gan Komisijas, gan atbildētājas ieskatā, ir vājināt vai likvidēt konkurenci, kas nebūtu noticis, ja būtu bijusi nodrošināta pietiekama vairumtirdzniecības piekļuve prasītājas infrastruktūrai, jo īpaši ULL [(vietējās atsaistītās piekļuves abonentlīnijas)]. Komisija uzskata, ka šī procedūra, ieskaitot

peļņas normas samazināšanu un atteikumu piešķirt piekļuvi vietējām abonentlīnijām, ir vienots un turpināts pārkāpums. Tomēr cita iestāde atsevišķā procedūrā vai ar atsevišķu sodu nedrīkst vēlāk sodīt par jebkādam citām vienota un turpināta pārkāpuma sekām. Procedūra, kuras rezultātā tika pieņemts Komisijas lēmums, tika formāli ierosināta – Komisijas lēmuma 12. punkta izpratnē –, kad prasītāja saņēma pavēsti 2009. gada 8. aprīlī (dienu, pirms atbildētāja pieņēma lēmumu otrajā instancē), turklāt jau 2008. gada 13. jūnijā Komisija aicināja prasītājas konkurentus sniegt informāciju par prasītājas praksi, bet 2009. gada 13.–15. janvārī kopā ar atbildētāju veica nepaziņotu pārbaudi prasītājas telpās. Atbildētāja iestāde neapšaubāmi zināja par Komisijas procedūru un šīs procedūras priekšmetu, kurš pēc satura un ilguma pārklājās ar apelācijas procedūras, kuru veica atbildētāja iestāde, priekšmetu. Prasītāja uzskata, ka šie pārkāpumi, kā arī principa *ne bis in idem* pārkāpuma sekas būtiski ietekmē tās tiesisko stāvokli. Jo īpaši tā atsaucas uz to, ka ir samaksājusi divus ļoti lielus sodus (atbildētājas iestādes apstrīdētajos lēmumos noteikto sodu prasītāja samaksāja jau 2017. gada 20. oktobrī).

14. Kasācijas tiesa nepiekrīt atbildētājas iestādes nostājam, ka no abu lēmumu satura nepārprotami izriet, ka pretmonopola iestāde vai iestādes padome un Eiropas Komisija izvērtēja atšķirīgas preces. No apstrīdētā lēmuma skaidri izriet, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana tika aprakstīta 2009. gada 9. aprīļa lēmuma Nr. [...] 1.–5. punktā tādējādi, ka to veido uzņēmuma *Slovak Telekom, a.s.* rīcība mazumtirdzniecības tirgū (piemēram, bezmaksas savienojumu likmes piemērošana, vienlaikus piemērojot vairumtirdzniecības likmes par savienojumu pabeigšanu, kas ir peļņas normas samazināšana, kas veido dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82. panta a) punkta un Likuma Nr. 136/2001 par konkurences aizsardzību 8. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē[.]).
15. Uzņēmuma prakse, kuru Komisija norādīja lēmuma C (2014) 7465 (2014. gada 15. oktobris) (AT.39523 – *Slovak Telekom*) 1. panta 2. punkta d) apakšpunktā, saskaņā ar kuru runa ir par nesaprātīgu likmju piemērošanu, kas tikpat efektīvam konkurentam, kurš izmanto *ST* vairumtirdzniecības piekļuvi vietējām atsaistītās piekļuves abonentlīnijām, neļāva ilgstoši nodrošināt tāda platjoslas mazumtirdzniecības portfeļa rentabilitāti, kas būtu līdzvērtīgs *ST* piedāvātajam, kasācijas tiesas ieskatā, pārklājas ar darbībām, kuras ir norādītas 2009. gada 9. aprīļa lēmuma Nr. **[oriģ. 5. lpp.]** [...] 1.–5. punktā. Lēmuma 86. punktā Komisija ir definējusi divus tirgus, kuri ir cieši savstarpēji saistīti, proti: a) fiksēto platjoslas pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgu, b) vairumtirdzniecības tirgu ar piekļuvi vietējām atsaistītās piekļuves abonentlīnijām.
16. Kasācijas tiesa nonāca pie secinājuma, ka, ja ir pieļaujamas paralēlas pilnvaras aplūkojamā regulas panta izpratnē, tad ir arī pieļaujams paralēli pieņemt lēmumus, ar ko piemēro sodus par to pašu izvērtējamo priekšmetu. Tā kā šis secinājums var būt pretrunā principam *ne bis in idem*, kasācijas tiesa lūdz Eiropas Savienības Tiesai sniegt interpretāciju saistībā ar uzdoto jautājumu, kas ir nepieciešams, lai turpinātu tiesvedību.

V. Eiropas Savienības tiesības un Tiesas judikatūra

17. Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā, 11. panta 6. punkta pirmo teikumu lietas izskatīšanas uzsākšana, ko veic Komisija, lai pieņemtu lēmumu saskaņā ar III nodaļu, atbrīvo dalībvalstu konkurences aizsardzības iestādes no to kompetences piemērot Līguma 81. un 82. pantu. Ja dalībvalsts konkurences aizsardzības iestāde jau darbojas lietā, Komisija uzsāk lietas izskatīšanu vienīgi pēc konsultēšanās ar šo valsts konkurences aizsardzības iestādi.
18. Šajā gadījumā judikatūru attiecībā uz principu *ne bis in idem* veido Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 3. aprīļa spriedums lietā C-617/17, *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A.*, kurā gan jautājums par principa *ne bis in idem*, kas nostiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantā, pārkāpšanas aizliegumu tiek izskatīts saistībā ar paralēlu Eiropas Savienības tiesību un valsts tiesību piemērošanu vienā valsts konkurences aizsardzības iestādes lēmumā. Kasācijas tiesa norāda, ka juridiskā situācija lietā C-617/17, *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A.* atšķiras no *Najvyšší súd Slovenskej republiky* tiesvedības [...] saistībā ar to, ka Komisija un valsts konkurences aizsardzības iestāde neatkarīgi un atsevišķi piemēro sodus par Līguma 102. panta pārkāpumu. Kasācijas tiesa saskata problēmu tajā, ka divas iestādes paralēli piemēro sodus, pamatojoties uz Eiropas Savienības tiesību aktiem. (Šī iemesla dēļ nenorāda būtiskus valsts tiesību aktus).

VI. Tiesvedības apturēšana

19. Pamatojoties uz SSP 100. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kasācijas tiesa apturēja tiesvedību [...] saistībā ar to, ka Eiropas Savienības Tiesā tika iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu.

[...] [brīdinājums par neiespējamību iesniegt pārsūdzības līdzekli]

Bratislavā, 2019. gada 12. novembrī